

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

O cooperare pe baze democratice.

Problema cea mai de actualitate, din câte s'au discutat în anii din urmă, anume problema democratizării vieții politice în Ungaria prin introducerea votului universal, frământă iarăși opinia publică. Fără a se fi lămurit încă pe deplin în chestiunile militare, cari au nemulțumit și nedreptățit majoritatea locuitorilor acestei țări, elementele opoziției de variate nuanțe au declarat guvernului și aristocrației un război pe toată linia, cerându-le socoteala pentru îndelungata amânare a proiectului de lege, menit să șteargă pentru totdeauna deosebiri de clase și prerogative moștenite. Alarma, dată de Justh la Arad, cu tot caracterul ei de improvizatie și de pripire, a fost un evident semnal simptomatic, căci năvala miilor de cetățeni ca să asculte crezul viitorului din graiul unor oratori, înseamnă o conștiință foarte pronunțată pentru ideea ce se agită. Iar efectele, repercutate cu prilejul acestei manifestări și văzute de noi în presa guvernului actual din Budapesta, care varsă foc și pară de indignare, sunt și ele probe, că, odată urnită, lupta nu se va opri, până la isbânda definitivă.

Ceeace trebuie să constatăm în fața acestei porniri este mai întâi vechiul adevăr, de care numai decât trebuie să ținem seama și anume, că orice luptă politică numai în acel caz ne poate duce la rezultate pozitive, dacă, înainte de a o începe, se stabilește o tactică temeinică, studiată în cele mai mici amănunte. Câtă vreme nu e vorba de vre-o campanie parțială, ci de o generală desfășurare de forțe pentru provocarea unui punct de culminațiune în viața constituțională, nu poți să recurgi iarăș la vechiul diletantism și la vechile dibuiești pe nimerite, ci trebuie să-ți organizezi trupele cu metodă și cu plan chibzuit, ferindu-te de improvizări de ocazie. În fața unei acțiuni democratice, sfătoșeniile individuale și izbucnirile unor impulsivi particulari nu contează. Ceeace garantează justetea unei cauze democratice și mai ales succesele ei, este în primul rînd condiționat de organizarea maselor întregi și scoaterea lor față pe câmpul dreptelor revendicări.

Iată singura preocupare ce ni-se impune înaintea tuturor. Fruntașii noștri, cu vizirul deschis, să-și adune rândurile; să-și prepare ordinea de zi; să lase resgândiri și șovăieli și, înțelegând că clipa este hotărâtoare, să caute repede contactul cu toți ceilalți confrăți, cari în numele votului universal s-au desfășurat un steag, care cheamă poporul la viață,

Atitudinea noastră, a Românilor, față de ideea votului universal e cunoscută. Sântem cel mai vechi partid politic, care a primit în programul său acest principiu democratic și, prin urmare, nu poate surprinde pe nimeni, când noi privim cu simpatie la ori ce partizan al acestui mijloc de a mai democratiza țara asta de sub cătușele feudale. Așa, când în Austria s'au ivit mai întâi zorile unei egalități a votului, speranțele noastre au început să se înfiripeze, căci nu ne puteam închipui ca valorile acelei binefăcătoare reforme să nu treacă și în Ungaria. Când am înțeles, că și Soveranul nostru este de aceeaș dorință, ca cetățenii Ungariei să fie puși în posesia aceluiaș drept elementar, perspectivele noastre s'au înmulțit. Intrarea în activitate și promisiunea lui Kristoffy ne-a chiar întărit în ele. Și nu am putut la timpul său să nu aplaudăm, ca semne bune în direcția asta, și faimoasa coalitiție, care în mesajul regal, prin rostul mincinos al dlui Wekerle ne anunța vestea falacioasă: „Din punctul de vedere al dezvoltării firești a vieții constituționale, cea mai importantă misiune a guvernului nostru va fi, să estindă drepturile politice asupra tuturor păturilor societății, în scopul de a introduce sufragiul universal pe baze democratice”.

Minciunile rostite cu atâta recredință nu se împlinesc. Promisiunile n'au fost urmate de fapte. Guverne

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Din Horațiu.

O, scumpul meu prieten nu te trudi zadarnic
Să afli câte zile ne-a dăruit destinul;
Căci zeii-atotputernici ne-or pedepsi amarnic;

Ascultă-mă mai bine:

Chiar dacă-această iarnă va fi cea de pe urmă,

Fii, înțelept, strecoară cu 'ndemânare vinul;
Nu mai spera în visuri când știi că timpul
[curge

Intocmai ca o apă

Și viața ne-o îngroapă;

Trădește și profită de fiecare clipă
Căci mâne — cine știe — chiar mâne poate
[moartea

Te va atinge 'n sboru-i cu neagra ei aripă,

O, scumpul meu prieten.

Alexandru T. Stamatiad.

MOZAIC.

— Foiță originală a „Tribunii” —

De Adrian Corbul.

Clipe.

Mă opresc eu scriitorul M. într'un squar din dosul palatului Trocadero. Sunt ceasurile 5 după amiază. Venim dintr'o plimbare lungă prin Bois de Boulogne, și suntem oboșiți de umbriet, de aer curat, de lumină înbelșugată de Mai. În squar, găsim o bancă goală și ne așezăm în tăcere.

E sgomotos squarul și înțesat de lume. Vedem bărbați, femei și copii, mai ales copii. Ei se fugăresc prin alee, adună grămejoare de nisip, clădesc case din pietricele, se joacă de-a ascunselea, își spun povești cu aerul grav, așa cum se cuvine când vorbești de zine, de feți frumoși, de palate fermecate. Din stradă vin sunete de trompă ale automobilelor, zângănitul clopotelor de tramvae, scârțăitul energic al camioanelor.

Ca niște fluturi ce s'ar opri din sbor, ca să se odihnească pe o floare, doi copilași, un băiat brun și o fetiță cu părul de aur despletit pe spate, se opresc lângă banca noastră suflând din greu de atâta alergat. Sunt gin-gași și fermecători, amândoi. Ochii căprui și ochii albaștri ne privesc o clipă cu neîncredere, apoi se întorc dela noi și se ațintesc în altă parte. Copilașii încep să vorbească, ținându-se de mână. Și așa aflăm că sunt frate și soră, că unchiul lor Gaston sosește la no-

apte din Bretania, că mămuța lor a fost bolnavă în pat, că tatăl lor a cumpărat un covor frumos, că în anticamera apartamentului lor se află un fotoliu vechiu din care a început să curgă vata. Dintr'odată, suntem transportați în tainele casnice ale unei familii streine. Și în mintea mea mă încerc să complectez tabloul, să dau trăsături chipurilor anonime de cari vorbesc, să asist la dejunurile, la viața lor cotidiană. Și mi-aduc aminte cât farmec găsea marele Balzac în a urmări pe stradă și prin tramvae, conversațiile câte-unei părechii străine, cărora le scruta, existența zilnică în toate amănuntele ei...

Dar copilașii se îndepărtează... Tresar, și schițez un gest involuntar de a-i reține. Privirea mea întâlnește ochii vioi ai tovarășului meu, care zâmbește. Zimbesc și eu ca după un vis. Și M. îmi vorbește astfel, după ce urmărim o clipă din ochi trupurile delicate ale copilașilor, ce se perd în dosul copacilor și straturilor de flori:

— „Am văzut din mișcarea dtale că gândurile ce te frământă sunt aceleași cari mă preocupă și pe mine. Ți-ai spus, desigur: „Iată niște ființe pe cari le-am întrezărit o clipă, la a căror existență am luat și eu parte, și cari dispar pentru totdeauna. Nici odată nu-le voi mai vedea...”

— „Niciodată, e adevărat” murmurai eu.

Scriitorul zâmbi cu melancolie. Apoi:

— „De câte ori nu ne apucă o tristeță adâncă la ideea că ființa pe care o vedem câteva momente, pe stradă, într'un vagon de metropolitan, pe terasa unei cafenele, și care

au venit și guverne s'au dus și vre-o umbră de proiect nu s'a arătat. Cu un viclesug fără păreche, cu o măestrie de mistificare și tergiversări îndrăznețe guvernele jezuitice au cocoloșit pe rând această reformă făgăduită și impusă direct de Suveran. Iar inspiratorul îndârjit al guvernului de astăzi, umoristicul pacificator al naționalităților, contele Tisza, își pune toate forțele posibile în serviciul în-lăturării definitive din discuție a votului universal.

Punctul nostru de vedere a rămas însă din fericire același și la vre-o intimidare nimeni nu se gândește dintre noi și nici la vre-o renunțare. Viața, prin care trecem, a ajuns cu totul critică. Răbdarea ne este pusă la grea încercare. Simțim nevoia unei încordări de forțe mai multe. Și gata de luptă. — ce sprijin mai mare și ce asigurări mai calde pentru viitorul cauzei noastre putem să avem, decât înmulțirea de prieteni și de tovarăși de credințe, din orice tabără ar veni ei?

Este deci acum rândul nostru de a căuta o apropiere mai mare și a ne lua măsurile pentru îndeplinirea mai întâi a cuvenitelor formalități. O mai dreaptă apropiere ca aceasta nu poate să existe și orice întârziere de a cultiva prilejul oferit, ar fi o greșală de tact. Că democrația maghiară și socialiștii pot să se uniască cu noi pe tema aceasta și că prin o leală înțelegere această alianță, sau cooperare pe baze democratice, ne va duce inevitabil spre izbândă, nu se mai poate trage la îndoială.

Pe cum am simțit, dela adunarea din Arad încoace, opinia publică dela noi, își pune mereu această întrebare: „Este sau nu cu putință, ca între Români și toate celelalte elemente de

opozitie, intrate în luptă pentru votul universal, să se stabilească o alianță de cooperare?”

Noi vom răspunde la aceasta, că nu numai datorile elementare către noi înșine ne impun această colaborare exclusivă pentru votul universal, dar rămâne un fapt, anume că în conștiința alegătorilor noștri trăiește chiar această dorință, de a face prin cooperare o operă comună de binefacere, pentru clasele poporației. Cam dela ivirea lui Kristoffy încoace între noi s'a fixat ideea acestei întovărășiri și chiar membrii onoratului comitet național au salutat-o prin organul lor oficial din 1907. În special dl Aurel Vlad a îmbrățișat cu căldură această colaborare temperară și stabilind, în diferite rânduri, punctele sociale și economice, ce le avem comune cu democrația maghiară, ne-a popularizat în articole următoarele credințe chibzuite:

„E de prisos să mai declarăm — scrie dl Vlad, răspunzând la un zvon — că despre o *fuzionare* cu socialiștii nici vorbă nu poate fi, iar chestiunea alianței încă e departe de fi fapt împlinit. Ea este mai mult o dorință, care însă sub forța împrejurărilor poate deveni în timpul cel mai apropiat o realitate”.

Iar mai la vale, în același articol: „Rezultă în mod evident, că o cooperare eventuală cu socialiștii din puncte de vedere principiare nu întâmpină greutăți neînvingibile, iar considerații tactice pretind în mod imperativ cooperarea. Chemarea acestora, cari fac politică este a realiza această problemă”.

Iată aici problema bine limpezită. Dl Vlad a dumerit încă de acum trei ani opinia publică dela noi că nu de o fuziune cu partidele de opoziție sau socialiste este vorba, căci fuziunea ar

putea fi înțeleasă, prea ușor, fel de contopire, ci pur și simplu cere o „cooperare”, care constă în caz de necesitate „imperativă”. Acesta este punctul de vedere așezabil, pe care factorii noștri hotărâți au probabil să-l și accepteze.

E sigur, că tot din considerarea acestor trebuie privită și eventuala lucrare cu fracțiunea dlui Justh pe principiul orice asociare de forțe pentru vederea triumfului unui drept cucerit, este admisibilă. Coloratura evident șovinistă a partidului Justh și firea cam schimbătoare a acestui fruntaș ne fac, firește, o impresie cam dificilă și ne impun să fim cu tact în stabilirea vre-unei relații cu acest partid. Afară de câteva titutudini vagi însă noi nu cunoaștem nici o mărturisire precisă a dlui Justh asupra viitoarei sale politici și economice față de naționalitatea noastră. Nu știm până la ce grad de libertate se avântă în câte expuneri și vântări sale la adresa noastră. Credem că o pricină de șovăire și rezerve nu pot să constituie o vreme nu se va trata între Justh și noi numai de o cooperare temporară care nu angajază pe Români în nimic, decât la concursul, dat în primul rând spre binele lor pentru realizarea definitivă a unui ideal comun.

Înțelegi odată asupra principiilor care ne conduc în aceste tendințe de apropiere și lăsând la o parte eventualele puncte deosebitoare, avem astăzi o mai intensă dorință decât să vedem, că fruntașii din trei părți inaugurează aceasta cu vigoarea cerută și își dau toată lăcomia să adune sub acest steag mișcărilor democratice, tot ce este pătruns, în această țară, de

a făcut scurt timp parte din viața noastră — dispăre pentru totdeauna! O dorință nebună de a reține pe loc, de a alerga după dansa spre a o mai vedea odată, ne frământă ființa. O duioșie fără de margini ne încearcă sufletul. Și te-ai întrebat d-ta vre-odată de ce, totdeauna în astfel de împrejurări, se deșteaptă în noi gândul morții, a nesimțiri de veci?”

L-am privit pe M. cu uimire. El urmă:

„Este așa... Copilașii de adineaori, spre pildă, ne-au deschis un colț al propriei lor vieți. Și când s'au îndepărtat, ai făcut un gest ca să-i reții. De ce? Pentru că, fără să vrei, într'un fund obscur al creierului d-tale, te-ai identificat cu ei, sau mai bine zis, i-ai considerat ca pe o clipă din viața d-tale. Și cum viața noastră e făcută numai din clipe, cari odată trecute nu mai revin, te-ai gândit că fiecui moment scurs te apropie de moarte. Atunci, sufletul d-tale s'a înfiiorat în fața neantului din care vei face odată parte. Intocmai ca doctorul Faust, și-a venit să strigi: „Mai rămâi, o, clipă neuitată...” Dar mai ușor ai opri sângele ce ar țîșni dintr'o carotidă retezată, decât scurgerea de clipe din viața noastră. Folosite sau nefolosite, le perdem pe toate... *sans retour!* Și iată de ce ai regretat adineaori când s'au îndepărtat cei doi copilași...”

Ne-am ridicat să plecăm. În jurul nostru, copiii urmau să se joace cu grămezile de nisip, să se fugărească unii pe alții, cu mișcări sprintene și grațioase. Vântul de mai frământa ușor frunzele pomilor. Când să eșim din squar, mi-am rotit ochii în jurul meu, cu

gând să-i mai revăd pe cei doi copilași; dar în marea de capete buclate ce umpleau cuprinsul, nu i-am putut deosebi. Și am avut, într'adevăr, melancolica impresiune că odată cu ei au dispărut clipe din viața mea cari nu vor mai reveni niciodată!...

Visul.

Nu știu cine adusesese vorba de vis. Imi pare că însăși stăpâna casei. În cochetul salon, ale cărui ferestre deschise lăsau să intre aerul proaspăt al serii de Mai odată cu urutul îndepărtat al Parisului, eram adunați vre-o unsprezece inși: doamne, scriitori, pictori și un medic al spitalului Beaujon. Cum spun, venise vorba de vise.

— „Mai întâi, explicați-mi, vă rog, ce este un vis? întrebă o doamnă tină și frumoasă. Eu una visez în fiecare noapte vrute și nevrute — dar nu știu încă cum se produce visul...”

— „Ah! teoriile visului sunt ca nisipul mării”, făcu pictorul R. cu un zâmbet.

— „Visul, doamnă? vorbi doctorul S. Explicația e simplă: visul e frate bun cu realitatea, și frate vitreg cu halucinația”.

— „Explicația d-tale, doctore, e departe de a fi așa de simplă, făcu rîzînd stăpâna casei. Lămurește-ne, te rog”.

— „Voiesc să spun, dnă, că visul este o simplă deformare a realității. El se compune din toate elementele vieții reale, pe cari însă funcționarea anormală a creierului în timpul somnului, le dezordonează; așa cum, amestecând petricelele din care e format jocul de

puzzle, ai da naștere unor tablouri neprevăzute. În cazul acesta ai vedea cu capul de câne și vârful unui copac din acoperișul unei case”.

— „Dar vorbeai de halucinație, doctore?”

— „Ei bine, ea e aceiași ca visul, dar se produce în stare de veghe. Creierul care suferă de halucinație suferă de desordine ca acela al omului adormit. formează obiectele pe cari le percepe”.

— „De ce n'am admite că visele și națiile sunt arătări din altă lume?”

sora unui abate?

— „De ce, doamnă? Fiindcă ele sunt puse, după cum spusei, din elementele reale. Și apoi de ce halucinațiile nu se decată la bolnavi?”

— „Dați-mi voie, doctore, vorbii eu amintesc de teoria pe care Dostoievski pune în gura bizarului Swidrigailow: bolnav are legături mai slabe cu lumina terială decât cel sănătos. Viața lui prinde tot mai mult de pământ, ea devine mai imaterială — de ce n'am admite că el e susceptibil să privească mai bine lumea?”

— „Teoria e foarte frumoasă, zîmbi de știință; eu însă nu mă împac cu ea”.

— „Rău faci, doctore, vorbi sora. Cu toate teoriile raționalistilor, nimeni nu poate explica visurile profetice altfel, pe niște solii trimise de Dumnezeu”.

— „Dar poate doctorul nostru nu visuri profetice” observă un scriitor.

cesitatea unei baze mai nouă, mai democratice, a vieții publice. Rămâne însă un singur lucru, acela de a vedea în curând, cari vor fi procedurile celor aleși și cum vor înțelege glasul acesta al mulțimei, care-i cheamă să facă începutul pe o întindere mai mare!

Petiție respinsă. Curtea de casație din Budapesta a respins contestarea alegerii dela Bácsalmás și i-a condamnat pe alegătorii cari au contestat alegerea la plățirea sumei de 4.000 coroane cheltuieli.

Deputatul Szutrély Lipot, împotriva alegerii cărui s'a înaintat contestarea, e membru al partidului guvernamental.

Curtea de casație a ajuns la convingerea că alegerea a fost... curată.

Lungirea ședințelor Camerei. Luind discuția bugetului proporții neașteptate, guvernul s'a hotărât să propună Camerei lungirea ședințelor cu o oră.

În ședința de mâine, Vineri, unul dintre deputații guvernamentali va prezenta Camerei propunerea aceasta, asupra căreia se va vota, fără discuție, în ședința de Sâmbătă.

Ședința Camerei. Nădejdea că scenele furioase de ieri se vor repeți, a atras un număr neobișnuit de deputați. La deschiderea ședinței de mult n'au mai fost de față atâția deputați ca azi.

Și nu interesul pentru proiectul de lege în discuție i-a atras, ci amenințările lui Polonyi că va face destăinuri „sensazionale” despre tainele misterioase ale acțiunii pentru tratatul universal.

În culoarele Camerei nici nu s'a vorbit decât despre această declarație a lui Polonyi, din care însă nici prietenii săi nu-l mai iau în seamă.

Opoziția justhristă e hotărâtă să pună capăt strigărilor fostului ministru de justiție.

Discuția la bugetul ministerului de agricultură a început și continuat însă azi fără incidentele așteptate.

„Ba da, cred”, rosti medicul cu grație.

— Cum le explici, atunci? — întrebărm toții, foarte interesați.

— Cred, vorbi doctorul, în așa zisele premoniții, cari de multeori ne anunță fără greș de-o nenorocire, sau vre-o fericire, care ne este — dar nu le pot explica... Așteptați, rog, urmă el întrerupând strigătele de miimi ale doamnelor; am zis că nu le pot explica, dar sunt departe de a le tâlmăci pe le supranaturală. Nimic nu e supranatural lumea asta; multe lucruri însă rămân ascunse științei. Hipnotismul, telepatia nu sunt niște fenomene pur științifice? Cu toate acestea nu le cunoaștem încă obârșia, după cum electricitatea nu era cunoscută acum câțiva sute de ani... Mai târziu, știința va descoperi toate câte ne sunt azi neștiute, veți teamă...“

O discuție foarte interesantă se încinse în jurul acestei chestiuni. Argumentele deiste și zitiviste se ciocneau fără întrerupere. Fiecare cita alte nume: apostolul Pavel, Shakespeare, Goethe, Racine, Dostoiewski, Tolstoi, în sfârșit o doamnă puse întrebarea urtoare:

— Dacă susții că visurile nu sunt decât reflexe ale gândurilor sau tablourilor văzute în timpul zilei, spune-mi te rog, doctore, cum se face că visăm de multeori persoane lucruri la cari n'am cugetat de fel înainte să adormim? Eu una am avut de multeori visul să visez cunoscuți, rude, sau streini,

Sinceritatea presei.

Intr'un ziar șovinist din Budapesta am citit mai dăunăzi un articol, scris ca răspuns la o lucrare recentă a distinsului publicist Scotus Viator, asupra corupțiunii electorale din Ungaria. Foarte sensibile, cum sunt ziarele ungurești, să știe că ele nu lasă nici odată nedesmințite afirmațiunile presei străine și că își dau toată silința de a reface reputația patriei lor în fața străinătății, fie chiar cu prețul unei invențiuni, sau argumentări sofiste. De data asta însă, »Budapesti Hirlap«, voind să combată acuzațiile întemeiate ale lui Scotus Viator, recurge la o veche stratagemă și se apără prin o cunoscută procedură comparativă. Vorbește despre ocupația electorală din Regatul român și, asemănându-o cu cea din Ungaria, o găsește mult mai grozavă și mai umilitoare ca aici.

Procedura asta a ziarelor ungurești nu ne mai miră. De câte ori vor să scuze vre-o fărădelege împotriva noastră, a naționalităților, ele abuzează de această comparație bizară. Mereu ne vorbesc de soarta Ciangăilor din Moldova și o aseamănă cu a noastră de aici; mereu ni-se pune în vedere persecuția Ovreilor și a Bulgarilor supuși români, ca și când rostul nostru politic și istoric în Monarhia habsburgică ar putea să sufere o comparație cu pribegii sau oaspeții din România.

Ceeace ne miră este însă altceva.

Presa ungurească, pe cum se știe, este condusă de ovrei, cari din pricina cestiunii israelite din Moldova, nu pot să nu ne urască și persecute rasa noastră de pretutindeni. În ura lor merg atât de departe, încât până și în opere literare caută să ne batjocurească neamul, ceeace s'a întâmplat de curând, când un publicist ovreu din Viena, a îmbrăcat revoluția țărănească din România într'o formă de roman, în care caută să discrediteze pe Români în ochii lumii germane. Am remarcat însă un fapt

la cari sunt sigură — auzi doctore? — sunt sigură că nu m'am gândit în timpul zilei. Sau am visat scene având ca decor timpuri foarte îndepărtate din viața mea și la cari nu mă gândisem de ani de zile...

— Și fenomenul acesta e explicabil, dnă. Mărturisesc că și pe mine m'a izbit. Dar am reflectat asupra lui cu insistență și m'am silit să observ toate amănunțele cari îl precedau. Și am ajuns să mă conving că visul porcede tot din preocuparea creerului nostru din timpul zilei. Imi spui că ai visat de multeori scene îndepărtate din trecutul dtale, la care trecut ești sigură că nu te-ai gândit în timpul zilei?... De acord... Dar cine-mi spune că n'ai auzit un câmpei de melodie, că n'ai mirosit un parfum, că n'ai văzut un decor, care în fondul obscur al creerului dtale a evocat amintiri?... Amintirile acestea nu le-ai trecut prin filtrul gândirei, e adevărat, nu ți-ai dat seama de dănsule. Ele au trăit însă în vre-o celulă din creerul dtale în stare inconștientă, și numai în somn ți-au apărut mai lămurit, sub lumina misterioasă a visului. Credeți-mă ce vă spun, doamnelor, căci am făcut aceste experiențe asupra mea, și nu odată, de zeci de ori“.

...Erau ceasurile două din noapte când am părăsit cochetul salon, unde avuseseră loc discuțiuni așa de interesante. O lună de argint plutea deasupra Parisului; o pace albastră cădea din bolta instelată. Orașul dormea...

foarte dureros. De câteori insectele aceste ale presei internaționale caută să ne strice, ele se bazează pe spusele și mărturiile presei din România. Atât citatul ziar unguresc, care zugrăvește un tablou tendențios al corupțiunii electorale din țară, cât și faimosul Brociner, autorul romanului scandalos despre revendicările țărăniște din Regat, ș'au luat dovezile din ziarele bucureștene. Ei reproduc pasagiile drastice, cifre și nume în jurul cărora brodează răstălmăciri fantastice și reproduc astfel aparențele unor stări de o tristă realitate.

Firește, nu flecăriile și denunțările presei ungurești și a ovreilor răsbunători vor putea să întunece meritele țării românești în frumoasele-i tendințe spre progres. Sunt însă micile supărări în treacăt și câteva prejudeții, de cari am putea fi cruțați cu siguranță, dacă ne-am da silința să ne examinăm puțin moravurile presei naționale, să ne cântărim mai bine datorile de adevăr și mai ales să ne întrebăm cu serozitate: nu merg ziarele politice bucureștene prea departe cu manifestarea... sincerității lor?

Mai întâi vom mărturisi, că avem cea mai înaltă considerație pentru libertatea cuvântului și, date fiind așa de tristele împrejurări dela noi, am privit totdeauna cu oarecare invidie terenul larg de libertate, în care confrății bucureșteni puteau să-și desfășoare exuberanța energiei și a temperamentului lor, grație constituției și a îngăduinței spiritului public. Suntem apoi aderenți pasionați ai spunerii adevărului complet și am dat probe, că știm suferi pentru acest principiu, care, în condițiile noastre de activitate, e foarte greu de aplicat. Este însă o chestiune de formă în presa de dincolo, față de care trebuie să ne exprimăm o părere frățească.

Iată, s'au găsit câți-va confrăți bucureșteni, cari, cu ocazia ultimelor neînțelegeri din tabăra noastră, să ne dea câteva sfaturi de potolire a patimelor noastre politice și individuale. De consiliările aceste suntem foarte recunoscători, deși nu sunt făcute totdeauna pe temeiul unor obiective informațiuni, dar la rîndul nostru nu vom sfătui pe nimeni la desarmarea din o luptă de convingeri și nu avem nici un drept să cerem ziarelor de partid din țară, ca să înceteze odată fondul discuțiilor dintre dănsule. Ceeace ne strică nouă însă și contribuie la compromiterea bunei reputații a României în presa străină este, mai ales, sinceritatea exagerată și forma fără scrupul și zăgaz, în care în acele ziare se manifestă această sinceritate. N'o să uităm nici odată o apostrofă, tipărită într'o gazetă de opoziție, în care se făcea întrebarea la adresa celui mai puritan om politic al țării: »Domnule Sturdza, ce-ai făcut cu milionul?« Nu avem cuvinte de a tâlmăci lipsa de tact, cu care se transmit ca titlu de informație publicului intern eventuale nenorociri sau greșeli neprevăzute în viața publică a poporului. Nu pricepem sgomoțul, fraza superlativă și supralicitările în invective, cari caricaturizează singure o serie de situații și de personalități, furnizând astfel aproape zilnic un trist material de reflexiune și străinătății și adversarilor țării românești

Aceasta de sigur nu mai este sinceritatea, la care o presă trebuie să rîvnească.

Din potrivă, fenomenul acestei exagerări s'ar putea numi mai mult o imposibilitate

de a-și găsi o justă măsură în cântărirea adevărului în așa fel, ca împărțându-l altora, să împreunezi respectul pentru demnitatea presei cu acela pentru reputația țării tale. Căci presa de astăzi, cum o găsim la popoarele înaintate, nu cu violențele de limbaj, nici cu operațiunile prin exagerare în rău sau în bine, își împlinește misiunea ei reală. Presa de-acum ca și arta, evită tot ce e strident și seducător în formele exterioare și exprimă ideea în haina ei cea mai simpatică. *Fortiter in re, suaviter in modo!*

Să ni-se ierte aceste observațiuni, făcute cu gândurile cele mai bune. Căci dacă noi, cei de aici, privim cu oarecare pizmă la libertatea aceasta a cuvântului din România și avem cuvinte destule să ne plângem în privirea exceselor contrare a ziarelor dela noi, în coloanele cărora s'au stabilit de curând un fel de teroare în privirea oricărei sincerități, nu putem totuși, văzând atâtea rele consecințe ale extremei sincerități, cu care presa bucureștiană prezintă, cu un lux de exagerații, stările din Regat, să nu constatăm această trebuință de îndreptare în materie de tact și rezervă, când este în joc reputația unei țări. Nu suprimarea adevărului o dorim dela confrății noștri, dar gelosia pentru numele bun al Țării românești, de care avem și noi nevoie, pentru a ne putea ținea în condiții mai bune pe plaiurile Ungariei, ne îndeamnă să spunem aceste cuvinte deschise: *nu vă descoperiți față de străinătate!*

Scrisori din București.

Acțiunea poetului Anghel. — Paza granițelor. — Francisca Rozan la București. — Hotărârea definitivă asupra așezării statuei lui Cuza.

București, 27 Aprilie.

Poetul Dimitrie Anghel a ascultat sfaturile prietenilor și ale admiratorilor săi și a dat în judecată pe d. I. Moiescu, proprietarul marelui magazin «Luvru» distrus de groaznicul incendiu de astă iarnă, cerând pentru operele-i distruse o despăgubire de 50 de mii de lei. Suma cerută este în tot cazul foarte mică în raport cu valoarea și numărul scrierilor mistuite de flăcări. Căci, pe lângă o mulțime de lucrări numai schițate, de planuri, nuvelete și poezii cari nu aveau încă o formă definitivă, poetului i-s'au distrus manuscrise, cari conțineau o serie de lucrări terminate, în formă definitivă, cari nu așteptau decât lumina tiparului.

Iată câteva din aceste opere: Un poem intitulat »Fabiola«, care cuprindea peste 500 de versuri și care urma să fie tipărit după întoarcerea poetului în Capitală. Romanul »Tinerețe«, un volum de peste patru sute pagini, din care unele fragmente s'au publicat în revista »Ramuri« din Craiova. Un volum de nuvele istorice alcătuit în urma însărcinării primite din partea casei școlilor. Fragmente din aceste nuvele s'au publicat și în »Tribuna«. În ele, poetul cu o căldură nespūsă zugrăvea icoana din trecutul atâtea de zburciunat și de bogat în suflete mari al acestui popor românesc. Era în orice caz un volum, care pe lângă frumusețile lui artistice, ar fi adus și un real folos în ce privește întărirea conștiinței naționale și dragostea de pământul strămoșesc.

După cum se știe, poetul a călătorit mult. Impresiile din aceste călătorii și le-a adunat într'un volum, care se estindea peste patru sute de pagini și care de asemenea a fost distrus cu ocazia incendiului. Alt roman terminat era »După Marte« scris cu o subtilitate caracteristică acestui scriitor. Pe lângă acestea i-a mai fost distrusă și o piesă de teatru în trei acte »Polița«.

Acțiunea d-lui Anghel a început să se judece eri de către tribunal, la aceiași secție, la care se judecă

și acțiunea intențată de avocatul Moscuna. Poetul, care se află în timpul de față într'un sanatoriu, a fost reprezentat prin avocații Radu D. Rosetti și Petrescu-Comneu, ambii destul de cunoscuți prin scrierile lor, unul prin versurile lui odinzoară atâtea de populare, celalalt prin scrierile lui științifice. Ambii, susținând, că incendiul a urmat din neglijența proprietarului au cerut suma de 50 de mii de lei despăgubire pentru pierderea materială îndurată de poet. Deocamdată s'a luat un lung interogator acuzatului d-lui I. Moiescu și s'au propus mai mulți martori, cari vor fi ascultați în ziua de 2 Iunie. Prietenii și admiratorii poetului cred că justiția se va pronunța în favorul poetului.

Cu toate măsurile aspre ce s'au luat în contra contrabandiștilor aceștia tot nu au renunțat cu totul la ocupațiunea lor. O seamă de locuitori dela granița dinspre Bulgaria și-au făcut o adevărată specialitate, o meserie din contrabandă. Și ce este mai interesant e faptul că se aduc anumite articole, cari sunt exportate tot din România, cari însă, în vederea câștigării piețelor străine se vând acolo mai ieftin. Astfel se face contrabandă cu zahărul, care exportat din România, se vinde în Bulgaria cu un preț pe jumătate cât în țară.

Mare contrabandă, cu toată paza corpului de grănițeri, se face și la granița dinspre Basarabia. Pichetele de-alungul Prutului sunt destul de dese, cu toate acestea însă nu sunt îndestulătoare. Contrabandiștii de pe această linie au rămas la un mijloc foarte practic spre a se putea feri de sentinelele, cari păzesc zi și noapte. Ei au dresat câni, pe cari li iau cu dinșii și-i trimit «în recunoaștere». De îndată ce câinii simt sentinela în apropiere, încep să latre, anunțând astfel pe cei ce vor să introducă în țară mărfurile oprite. Aceștia au astfel timp să se ascundă. Sistemul acesta se practică mai ales în împrejurimile punctului Ungheni.

Șeful postului de grăniceri de aici a înaintat un raport, prin care arată greutatea cu cari se face paza graniței și cere să se ia măsuri urgente. Intre măsurile propuse este și acela de a obliga pe locuitorii din comunele de pe malul Prutului să-și țină câinii legați și de a se amenda acei locuitori, cari țin câinii dresați în vederea contrabandei, la care li ajută.

Se cunoaște scandalul, la care a dat naștere angajarea actriței evreice Francisca Rozenberg-Rozan la Teatrul Național din Iași. Publicul românesc s'a revoltat, a manifestat în contra aducerii unei străine pe o scenă națională și aceasta a trebuit să renunțe la angajamentul făcut. O parte din presa din țară a aprobat atitudinea publicului ieșan. Au fost însă multe ziare, cari au protestat în contra inițiatorilor demonstrațiilor. Se invocă motivul că asta nu are naționalitate, că ea este universală, că un artist trebuie respectat pentru arta sa iar nu pentru originea sa.

Firește, cei cari argumentau astfel nu au ținut cont de împrejurările speciale, în cari se găsea această actriță. E ovrică și fusese angajată la Teatrul Național dintr'un oraș cucerit economic de ovră. Era o lovitură prea mare dată Românilor din Iași să vadă că acum acești străini nuzesc să pătrundă și în instituțiunile de cultură națională. Așa se explică demonstrația organizată în contra actriței Rozan, care nu este lipsită de talent, dar al cărei loc nu este pe scena unui teatru ce se numește național. Atât a cerut publicul românesc.

Francisca Rozan a jucat aseară la teatrul Leon Popescu din București. Nimeni nu s'a gândit să-i facă vre o manifestație ostilă. Ba din contră mulți au aplaudat-o pentru felul cum a interpretat diferitele roluri. A jucat în »Sacrificiul«, »Magistrații« și »Ca în bibliie«, dovedind mult temperament artistic, dar și foarte multe scăderi, de cari numai după lungi și stăruitoare studii va putea scăpa. În orice caz felul cum a fost primită la acest teatru particular din București arată că Românii nu au nimica în contra persoanei ei, dar că pretind ca la rîndul lor străinii să respecte instituțiunile de cultură susținute de stat și să nu caute a pătrunde în ele, mai ales când avem atâtea adevărate artiste române.

În sfârșit ehestia așezării statuei marelui domnitor Alexandru Ioan Cuza a fost tranșată în mod definitiv. În urma stăruințelor naționaliști-

lor, a fost cedată piața cea mare a Iașului, Unirei, în mijlocul căreia se va ridica în chipul de bronz al popularului domnitor. În timpul să se satisfacă cererile de atâtea ori pețite Opinia publică începuse a se mișca țelegând rostul ezitărei de a se da un loc care nimeni altul nu-l merita mai mult decât Cuza Vodă, a cărui memorie trăiește atâtea în sufletele populației dela țară.

Lucrările pentru fundament vor începe aceste. Cheltuelile necesare pentru aceste crări se vor acoperi prin subscripție publică. Vestea despre cedarea Pieței Unirea pentru tua lui Cuza a produs o excelentă impresie toate cercurile din țară. *Corespondenț*

„Spre o literatură didactică bună“

— Reflexiuni de Iuliu Vuia. —

»Mișcarea literară stăta gradul de dezvoltare al unei națiuni.

I. Hellad Rădulescu

În numărul de paști al Tribunei a apărut articol sub titlul de mai sus din penna Dr. O. Ghibu.

Toți bărbații noștri de școală să așteptăm sub acest frumos titlu de Dr. Ghibu să principii pedagogice-didactice cari să directiva în materia din chestiune, combati chiar în generalități *directii greșite*, dar nu devieze dela înălțimea ce trebuie să cupe.

Ne surprinde mult faptul că un bărbat alia dsale, care deși recunoaște „bărbați de școală, învățători și profesori“ a ști despre felul cum se manifestă viața intelectuală a copilului, a cunoaște planurile de învățământ și teoriile didactice și pedagogice totuși își permite a pune întrebarea riscată: „cunosc ei destul de bine întreg sufletul copilului și mai ales, pot ei scrie despre lucrurile pe cari le preconizează planurile de învățământ, așa cum o cere aceasta sufletul copilului?“ Ba ce e mai mult, dsa ni dă răspunsul categoric că nu.

Să fim scuzați, dar o declarăm cu toată curajul convingerii noastre, că aceasta e o mare prea riscată.

Bărbaților de școală, aceia cari sunt aproape de sufletul copilului, cari zilnic fac observații și îmbogățesc esperiențele pedagogice, aceia cari prin bogatele lor esperiențe creiat înseși principiile conducătoare ale pedagogiei moderne de azi, li-se contestă *pacitatea* de a-se pogori în sufletul element de care este veșnic încunjurat și este subiectul preocupățiunilor, studiului dilect al activității sale de decenii.

„Cu tot respectul care îl purtăm scriitorilor și artiștii ai poporului“, să fim scuzați când ne vedem nedreptățiți a contesta „aceștia sunt cei chemați a se cobori și în sufletul copiilor, al observa și a-i da hrana mai potrivită“, după cum foarte riscat dsa; căci „Numai acela cunoaște ființa și nevoia educațiunii, care a urmat dezvoltării ideii educațiunii în decursul seculilor“ scrie Carl Schmidt.

Marii mănuitori ai condeiului, scriitorii mului pot aduce incontestavere serviciul colabora și contribui la perfecționarea noastră de cetire, dar *numai stând la scara și înțelegând sifia bărbaților de școală cari să le dea directiva*, să le servească cu îndrumări: numai și numai acei bărbați cunosc viața ternă școlară, cunosc viața sufletească a copiilor.

Repet, marii scriitori ai neamurilor aduce reale servicii culturii neamului lor colaborarea lor în *sensul și direcția* presedite de bărbații de școală, cari *unicii sunt conștienți în materie*; căci a contesta acest lucru este sinonim cu a numai recunoaște tanta cvalificațiunii de specialitate în materie.

Oricât ne doare rîndurile de mai jos, credem de o datorie a noastră să le scriem. Românii cari au trăit la Paris știu că pe lângă tinerii studenți din colonia română, a căror purtare, inteligență și maniere fac cinste neamului românesc, mai trăiesc și alți indivizi, corupți până în măduva oaselor și a căror existență nu e decât un lung șir de fapte reprobabile. Ei sînt din fericire puțin numeroși — din păcate însă viața le e așa de gălăgioasă încît atrag luarea aminte. Faptele pe vestite mai sus aruncă o lumină destul de tristă asupra lor, și francezii, în ignoranța lor, numai pe aceștia îi văd. De-aceia să nu se mire, cei din țara românească, când scriitori și autori dramatici francezi, iau ca tip al seducătorului fraudulos pe câte un român. Dl Henri Bataille și alții au uzat de acest mijloc. Ei sînt de fapt nevinovați, căci ignorează, că românii cari le servesc de model sînt departe de a fi aceia cari reprezintă adevăratul popor românesc la Paris. Nu putem nega însă că în capitala Franței mișună și câteva secături — și aceasta încă e regretabil.

Agitația monarhiștilor continuă la Paris, nu prin sbucnete sgomotoase cum se întâmplă când se ivește o împrejurare prielnică, cum a fost cazul Bernstein bunăoară — ci cu liniște și fermitate. E drept că recentele scandaluri politice și administrative sînt făcute să întrețină flacăra regalistilor francezi. De-aceia organele lor formează toate un singur rechizitoriu violent în potriva abuzurilor comise.

Am avut prilejul să cunosc mulți tineri, partizani a restaurațiunii monarchiste în Franța. Ei bine, m'am convins că cea mai mare parte din acest grup politic sînt niște suflete sincere și entuziasme. E departe de a se răzima pe adevăr, svonul care circulă prin străinătate și după care agitația regalistă e pur și simplu chestie de căpățuială. În grupul manifestanților se amestecă, de sigur, și elemente viciate și venale. Dar care pom nu produce și roade stricate, pe lângă cele bune?

De fapt, mișcarea monarchică ia în Franța proporțiuni din ce în ce mai mari și se curăță pe zi ce trece de spiritul violent care a caracterizat-o la început. Adevărul e că ori-ce agitațiune politică e cu atât mai violentă cu cât are partizani mai puțini numeroși. Aceia ai restaurării monarchice în Franța devin însă tot mai mulți, și cu toată intervenția surdă și tenace a financiarilor ovrei în potriva-le, rîndurile lor se strîng. Ideia regalistă cucerește pe zi ce trece tineretul francez. Tineri de familiile cele mai bune precum și acei din clasele mijlocii iau parte la mișcare. Am fost curios surprins să văd în fiecare Duminică tineri regaliști eleganți, bogăți și de o politeță încântătoare, vânzând numere de gazete monarchiste pe la ușele catedralelor. E multă ingeniozitate în această propagandă, care tinde să eucerească mai ales femeile franceze, ca fiind foarte evlavioase. Căci nu trebuie uitat că regaliștii au înscris în programul lor și o încercare de întoarcere la ideia religioasă.

Dl Raymond Recouly, cunoscutul redactor al lui „Figaro“ și care binevoește a mă onora cu prietenia d-sale, a rostit asupra poporului român în general, și asupra ziarului „Tribuna“ în particular, câteva cuvinte foarte interesante.

Era a doua zi după ce primisem numărul de Paști al acestei publicațiuni. Uimit și încântat de admirabila gazetă atât de variată, atât de interesantă, atât de generoasă ca duh, am dat fuga la Figaro ca să arăt dlui Recouly acest tur de forță al jurnalismului român. Eram mîndru să-i pot arăta un organ făcut în Arad, și care s'ar putea măsura fără teamă cu ori-ce gazetă din apus. Ziaristul francez m'a ascultat cu interes, a răsfoit „Tribuna“, mi-a pus mai multe întrebări privitoare la spiritul cu care este scrisă în general. I-am răspuns cât am putut mai deslușit.

Apoi, d. Recouly m'a luat de braț și reșind din palatul lui Figaro am pornit-o domol până la una din cafenelele de pe bulevard, pe a cărei terasă am luat loc.

— Vezi dta, îmi spuse dl Recouly pe când își mesteca zahărul în cafea, țările mai mici, popoarele tinere care se deșteaptă, au un mare avantaj asupra noastră, națiuni bătrâne și osificate. Popoarele tinere au o energie, un suflu de speranță și de foc pe care noi l'am pierdut de mult. Ele încep să viețuiască, noi continuăm să existăm. Elanurile lor au ceva din stîngăcia copilului, dar ele mai au tot farmecul, tot optimismul lui robust. Noi suntem lipsiți de stîngăcie, dar suntem departe de a avea acest entuziasm, singurul deliciu serios al vieții...

„Mă gândeam adineaori, pe când explicai articolele din „Tribuna“, de câtă ardoare, de câtă dragoste de viață și de neam au avut nevoie redactorii ei, pentru a reuși să închege un așa număr, într'adevăr remarcabil și unitar!... Cu câtă râvnă și entuziasm trebuie să fie scrise și cetite articolele acestui ziar!

Câte eforturi uriașe trebuie să faci ca să scoți într'un orașel ca Aradul, și în împrejurări așa de speciale, un organ de talia „Tribunei“... Dar credința strămută munți, urmă zăbind d. Recouly, — și în imensele palate ale marilor gazete din occident se cheltuiesc sume de talent și de muncă enorme — mi-e teamă însă că n'ai găsi credința nici cât bobul de muștar.

„Eu unul, am vizitat multe țări și am văzut cum trăesc multe neamuri“. În fundul sufletului meu invidiez popoarele tinere, cu elanurile lor, uneori stingace, dar întotdeauna sincere, întotdeauna efective... Mă mîngăi însă, ca un bun patriot ce sunt, că noi ceștialafii Francezii, cu care Românii au atâtea legături de sânge și sufletești, mai păstrăm, pe lângă experiența neamurilor consolidate, și puțin din acest elan generos“.

C. R. S.

Din străinătate.

Revoluția din Mexico. O telegramă americană aduce știrea că trupele răsculate de sub conducerea lui Madero au bătut trupele republice cari au părăsit orașul Jaurez, după ce înduraseră pierderi mari.

În zilele din urmă, trupele republicane au fost bătute în mai multe locuri și se retrag spre capitală, pentru a o apăra.

Juarez, a fost ocupat de răsculați, cari au liberat pe toți arestații din închisorile de stat.

Principii bulgari în Turcia. Din Constantinopol se anunță: Principii bulgari Boris și Cyril, cari călătoresc acum incognito prin Turcia, au sosit ieri la Smirna unde au fost primiți de ambasadorul rus Ciarikow care se află acolo.

Principii voind să se ducă cu trăsura la hotel au fost opriți la chei de polițai, de oarece trecerea cheiului cu trăsura nu este permisă.

Principii s'au întors, luându-o pe alt drum spre hotel.

Peste câteva ore poliția aflînd de cine e vorba guvernatorul a vizitat pe principii bulgari cărora le-a cerut scuze.

Ce se întâmplă în Portugalia? O depeșă din Londra anunță că ziarele franceze și cele engleze n'au mai primit, vreme de zile întregi, nici o veste din Portugalia. Reprezentantul din Madrid al unei firme londoneze a telegrafiat

că în Portugalia s'a introdus cea mai censură pentru telegrame și că cele mai depeșe rămân chiar nedescifrate. Regele Emmanuel care cu câteva zile înainte era încă la Paris sosit la frontierele spaniolo-portugale, unde aștepta desfășurarea evenimentelor.

Războaiele din Maroc. Vossische Zeitung anunță din Tanger că teritorul Andiera a fost ocupat de trupe spaniole. În Tanger autoritățile nu au nici o cunoștință că în Andiera ar fi avut loc bucnit turburări cari să fi servit spaniolilor drept pretext de intervenire. Se vede că spaniolii după ce nu-și mai pot învinge temerea în fața expedițiilor franceze, vor ocupa și tuanul.

INFORMAȚII.

ARAD, 11 Mai n. 191

— **Cal românesc învingător la alergări din Budapesta.** La alergările de cai care au avut loc azi, după amiază în Budapesta, a câștigat primul premiu de 30.000 coroane (Kancas) un cal românesc ajung la țintă cel dintâi iapa Eva a proprietarului Negropontes din România.

Învingerea aceasta a stîrmit mare entuziasm între participanți. Pentru întâia dată s'a organizat la alergările ungurești urale de „sărbătoare iască“ din partea Ungurilor.

— **Serviciul militar al învățătorilor.** Ministrul comun de război a introdus o nouă dispoziție privitoare la serviciul militar și la demeritele de arme ale învățătorilor. De aici în urmă învățătorii vor putea să-și facă serviciile militare în comuna unde sunt aplicați ca învățători, fără considerarea că aparțin sau nu aceluiași regiment. Noua dispoziție ministerială va fi bine primită de cei interesați.

— **Alegere de preot.** Ni-se scrie: În ziua de ieri, în 7 Mai a avut loc, sub conducerea dlui preot în comuna Lancrăm, com. Sibiu, o alegere de preot. A fost ales cu majoritatea voturilor părintele Ioan Lașită, fiul primarului localnic localnic Ioan Lașită. D-sa e un bărbat tînăr care promite să-și dea din toată forța și de la care se așteaptă să lucreze cu bună înțelegere cu tovarășii și cu învățătorii, cari toți sînt niște oameni de tei comune, va și lucra pentru progresele neamului nostru curat românesc din această fruntașă comună.

Violarea imunității deputatului Radu. Din Agram se anunță: Procuratorul de județ, în înțelegere cu procurorul general, a dat dispoziție pînă la arestarea deputatului croat Radu, care a fost arestat de autorități pentru că a ultragiărit ritățile.

Procuratura va cere dela dietă suspendarea imunității lui, pentru a putea porni procesul.

— **Suspendarea apariției „Doljului“.** Din Craiova ni-se scrie: Ziarul „Doljului“, organul partidului conservator-democrat, a împlinit 3 ani dela apariție, și-a suspendat temporar apariția, pînă la o apropiată reorganizare.

— **Logodna unui principe român.** Biaritz se anunță: Zilele trecute a avut loc logodna principelui Ioan Callimachi, de 17 ani, de Dorohoi, cu domnișoara Ana Maria rescu, fata dlui deputat de Mehedinți, Văcărescu.

Două familii însemnate în istorie s'au căsătorit astfel niște legături noi între ele.

BETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 39. Preț-curent, preliminar, sau deosebit se trimit la dorință.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odaie, porți, stihare, potire, policandre și candelabre, candelnițe, iconostasă și icoane stihare, icoane portative, etc.

Lucrează iconostasă, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative, etc.

Preț-curent, preliminar, sau deosebit se trimit la dorință.

Livada comunei (din spre Sibiu) de data aceasta a avut aspectul unui bogat târg de vite frumoase, aproape toate de rasa „Pinzgau“. În parte curată, în parte corcită cu rasa indigenă. În întreaga expoziție, rasa curată ardeleană n'a fost reprezentată decât prin o vacă, iar cea de Simental prin o junincă. Exponenți au fost cam 100 cu peste 130 capete expuse. Reprezentate au fost la expoziție comunele: Cacova, Sibiel, Săcel, Aciliu, Gurăului, Galeș, Tilișca, Orlat. N'au fost expuse vite din comunele Mag și Topârcea.

Săcelul din acest prilej a îmbrăcat haină de sărbătoare. El a găzduit multă lume. Aproape toate comunele din cerc au fost reprezentate prin preoții, învățătorii, notarii și alți fruntași. Comitetul central din Sibiu a fost reprezentat prin membrii din comitet Nicolae Iosif și Ioan Popescu, propr. în Sibiel, prin casarul reuniunii, Romul Perian și prin secretarul ei V. Tordășianu, cari însoțiți de prof. sem. Tim. Popovici, au sosit cu trenul de 9 și jum. a. m.

Juriul întrunit în ședință a luat cu mult regret la cunoștință, că prezidentul Reuniunii P. Lucuța, v.-prezidentul I. Chirca și membrii din comitet P. Drăghits și ceilalți, din cauze binecuvântate au fost nevoiți a absenta. La propunerea secretarului Tordășianu, juriul se întregește în locurile vacante prin domnii: T. Popovici, profesor, Sibiu, N. Drăgan, notar, Bungard, G. Dancu, propr. Săcel, D. Balteș, econom, Cacova, not. substit. Valer Savu, Aciliu, I. Ivan, econom, Aciliu, Sim. Radu, inv. pens., Săcel, Oprea Soră, D. S. Herța și I. Pavel, Seliște, Nic. Bembea, inv., Sibiel și I. Patachi, Săcel; după aceea constituindu-se, proclamă cu multă însuflețire prezident al juriului pe neobositul veteran, cu inima tină ră Nic. Hențiu, notar emer., iar de raportor pe pâr. protopresbiter Dr. I. Lupaș, care, chemat de urgență afaceri ale oficiului, a fost înlocuit cu notarul Valer Popp. Cu toate că vitele expuse au fost grupate după comune, și cu toate că comitetul aranjator local făcuse listele detaliate despre materialul expus și pregătise și ațșase ședule cu numele și comuna exponentului, cu indicarea rasei, genului și etății vitelor, lucrările juriului, dat fiind frumusețea materialului, au fost din cele mai anevoioase.

După câteva ore de examinare și consultare, juriul la ora 3 d. a. întrunește la un loc exponenții, comitetul aranjator și celalalt public, unde secretarul Tordășianu, după ce expune scopul ce s'a urmărit prin aranjarea expoziției, modul de purcedere și considerațiile de cari juriul a fost condus în lucrările sale, mulțumește în numele Reuniunii comitetului aranjator local, exponenților și membrilor din juriu, cari au obosit din greu, numai și numai ca și această lucrare a Reuniunii să se numere între cele mai folositoare.

Prezidentul juriului, dl Hențiu, făcând apel la obște să sprijinească toate întreprinderile Reun. agricole, declară lucrările juriului încheiate și cetește lista premiilor din care reiasă, că premiat a fost frumosul taur de rasă „Pinzgau“ curată al comunei Cacova, mai departe pentru vaci s'au împărțit 24 premii, pentru junince 16, pentru vițele 7, iar pentru oi (berbeci, oi, noatini, noatine), 6 premii. Suma premiilor împărțite e de K 300. Ca un ce nou, la propunerea secretarului Tordășianu, fotografatul din Săliște, dl Dădărlat, chemat pe cale telefonică, a fotografiat frumosul taur din Cacova, la a cărui procurare are merite zelosul paroh I. Hanzu, o grupă de vaci premiate și o grupă de oi de rassa țigae. Făcut acest început, Reuniunea pe viitor va putea înrîuri în mod instructiv asupra cultivatorilor și pe calea fotografiilor ce reprezintă animale de frumuseță netăgăduită.

La masa comună am ajuns pe la ora 4 d. a. Aici am discutat despre vrednicia muncitorilor desinteresați ai noștri, între cari, în relief a fost scos, ca o persoană superioară, luminată și absolut desinteresată, primprețorul P. Drăghits, hârnicii și deșteptăciunii căruia sunt a se atribui multe din progresele ce le face comuna Săliște și jurul ei. Ridicați dela masă am intrat în noul edificiu (asemenea unui palat), al primăriei, unde am fost plăcut surprinși de corul mixt al harnicului învățător Miha, care, deși de curînd venit din

Mag. unde cu colegul său Părăianu și cu parohul Vlad, făcuse excelenta producție școlară, a întemeiat cu tinerimea din Săcel acel cor, cu care, mulțămită zeloșilor: dna Aurelia Pop și dl notar Valer Pop, înrolați și ei între coriști, a făcut și face progrese uimitoare și vrednice de urmat și pentru alți dascăli. Noi sibiienii, mulțămiiți de sporul zilei și cu gândul la a doua sărbare a pomilor de Dumineca viitoare din Tălmăcel, ne-am depărtat din mijlocul coriștilor fruntașilor din cerc, cari au sărbătorit și ei împreună cu noi la această școală și examen al cultivatorului nostru de vite.

„Invingătorul“.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințara Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

La Librăria „Tribunei“ se află de vânzare Dr. Onisifor Ghibu, *Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și educația populară à Cor. 1 plus 5 fil. porto.*

- 591—592 Fundescu D. C. *Basme.*
 593 Andreev. *Povestea celor 7 spânzurați.*
 594—595 Zola. *Tereza Raquin. Roman.*
 596—599 Dufresne. *Jocuri de șah.*
 600 Densușianu. *Tradiții și Legende.*
 601—602 Flamarion. *Lumen.*
 603 Demetrescu Traian. *Intim.*
 604 Demetrescu Traian. *Sensitive. (Poesii).*
 605 Demetrescu Traian. *Aquarele. (Poesii).*
 606—609 Maupassant. *Tare ca moartea. (Roman).*
 610 Bolintineanu. *Călătorii pe Dunăre.*
 611 Russo. *Cugetări și amintiri.*
 612 Gauthier. *Avatar. Trad. de A. Valeriu.*
 613 Lungianu. *Icoane din popor.*
 614 Miliian Gh. *Puternicul. Schițe și Nuvele.*
 615 Hebbel. *Inelul Ghighes, tragedie.*
 616 Corneille. *Horatiu, tragedie.*
 Cărți mai nou apărute din „Biblioteca pentru toți“ a 30 fil. + 5 fil. porto postal.
 617—618 Popescu N. D. *Fata dela Cozia.*
 619 Roussenard. *Zece mii de ani într'un bloc de ghiată.*
 620 Regnard. *Legatarul universal.*
 621 Sudermann. *Ioan Botezătorul, tragedie.*
 622 Demetriad Mircea. *Renegatul.*
 623 Wagner Rich. *Lohengrin, trad. în versuri.*
 624 Moliere. *Vicleniile lui Scapin, comedie.*
 625 Caravivan Virgil. *Snoave.*
 626 Speranța Th. *Anecdote Marinare.*
 627 Chendi Il. *Portrete literare.*
 628 Wagner Rich. *Olandezul Zburător.*
 629 Dostoiewsky. *Nuvele. Trad. de B. Marian.*
 630 Codreanu Mib. *Din când în când, (poezii).*
 631 Leon Dr. *Generația spontană și Darwinismul.*
 632—633 Wundt. *Hipnotism și sugestione.*
 634—639 Daudet Alph. *Jack. Roman, trad. de Haralamb G. Leca.*
 640—643 Maupassant Guy. *Bel-Ami. Trad. de G. Pereișeanu.*
 644—645 Sacher Masoch. *Hadaska. (Roman).*
 646 Ivela. *Povestiri muzicale.*
 647—650 Ispirescu. *Basmele Românilor.*
 651 Moliere. *Tartuffe, piesă tradusă în versuri.*
 652—653 Anestin V. *În lumea spiritelor. Istoria manifestărilor spiritiste.*
 654—655 Shakespeare. *Regele Lear, tragedie.*
 C. Bertolazzi: „Zile de sărbătoare“, comedie în 3 acte. Prețul 40 bani. (+5 bani porto).
 C. Moldovanu: „Cetatea Soarelui“. Poezii. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).
 S. Masoch: „Creditorii“, novelă. Prețul 30 bani. + 5 bani porto).
 Chateaubriand: „Atala“. Prețul 30 bani. (+ 5 bani porto).
 Sadoveanu: „Șoimii“, roman. Ed. III-a a 2 cor. (+20 fileri porto).
 Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe a 30 fileri plus 5 fileri porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
 „Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1918.

MOBIL

din cauza schimbării locale
se vând cu prețuri

ieftin

în fabrica de mobile

REISZ

Oradea-mare-Nagyvá

dela 1 Mai în Rákoczi-ut

Aviz pentru sănătate

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente miraculoase, dar, care tind însă numai la de publicului, ne bucurăm, că putem atrage atenția publică asupra preparatelor pe cari, ca și ser. Erhlich, a profesorului berlinez, contra molipsim. medicii le întrebunțează cu succes și pentru Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpirtul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista „Kir. Természettudományi“ Nrul 171 scrie următoarele: „În Ardeal în anul un soiu de burete mai cu seama lipit pe iazul comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se cu succes contra durerilor reumatice și podage se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui vich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se circulație în întreaga lumea sub numirea de Șpir și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că e sigur.“ Dr. Stefan

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor Șpirtul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării. Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsa, dical șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate din Budapesta, Dr. Rudolf Kállay, medic șef de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajnósi, priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi-ar permite am putea să merrumele multor medici renumiți, cari toți de Șpirtul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele rate vindecătoare extern contra reumei, podage de membre, durerii de cap, boalei de nervi, în oase, mâncărimei, iar intern contra lipsei de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se arată extern cât și intern și o sticlă mare costă o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a arătat în fiecare săptămână vom publica părerea despre medicamentele cari sau dovedit de bunor folosință o recomandăm cititorilor noștri. Șpir și Unsoarea Inda le pregătește Balázso Sándor, farmacie la „Coroana“ în Szepsiszentgyörgy unde pentru 6 coroane se trimite franco în 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

CREDIT

pe ipotecă, pe cambii
și pentru oficianți mij
locește mai avantajos

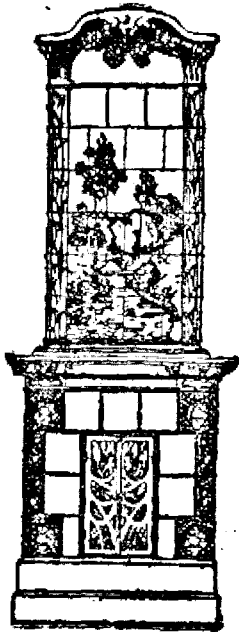
Herzog Sándor

Arad, Str. Weltzer János 15

— Telefon No 376. —

Abonați și răspândiți
Tribuna Poporului
 foaia țăranului român.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolosvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
 Kolosvár.

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânale de 1 și a unei taxe de asigurare minimală (niște filerl) își poate natalul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață dusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adevă unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestuia.

Deci contra unei depuneri săptămânale minimală, la tot m dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă consider care își poate asigura tralul liniștit în viitor, iar de altă parte ca cazul de moarte, familia sa, să alibă capitalul de lipsă pentru tral

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă prumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau

Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptăm ainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și tifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest ce considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiun depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plăte regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptăm 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta d chlar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată mânăla de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau pers favorul cărela s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile d mentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e ca de cea mai mare societate de asigurare Olanexă »Algemeene Ma van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentan Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut și economii în Facset.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Fă

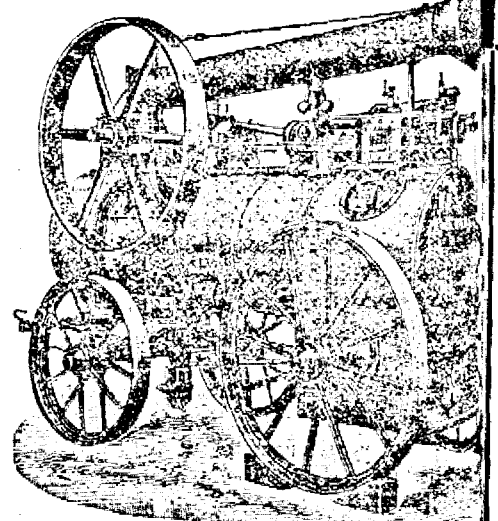
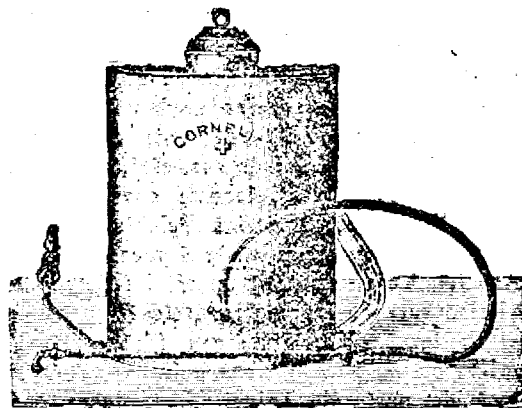
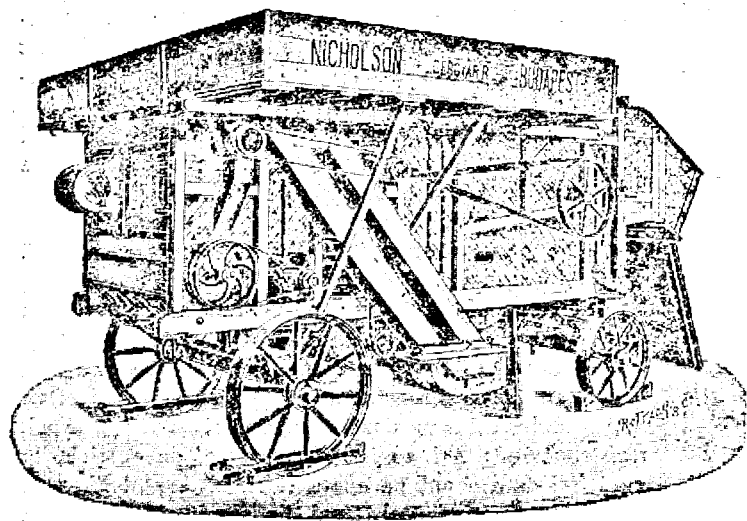
Frații Burza

Nr. telefonului 601.

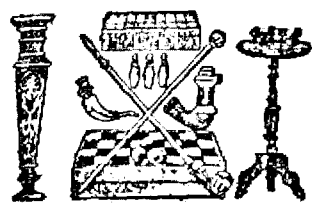
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Cas propri

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și mașini agricole cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facer tractului mergem la fața locului pe speșele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem

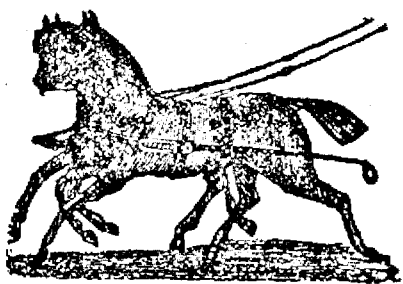
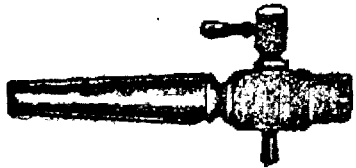
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare *toțfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți, gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și toțfelul de decorații, la mobile, etc., cuiere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

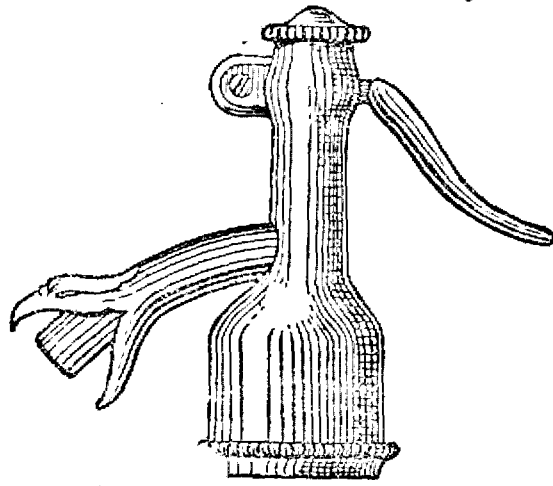
(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben, Heltnerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroșat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârșobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt.

Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Koloșvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Koloșvár, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

= **Th. Schmidt** =

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Reispargasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploale)
precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

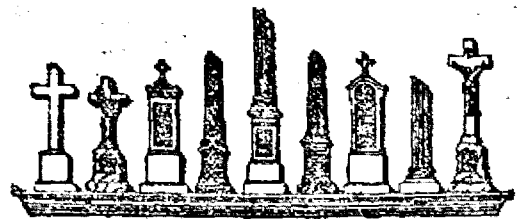
sculptori și măiestrii pietrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Koloșvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.

● **STEIN MIKLÓS** ●

— fabrică de tăiat pile —

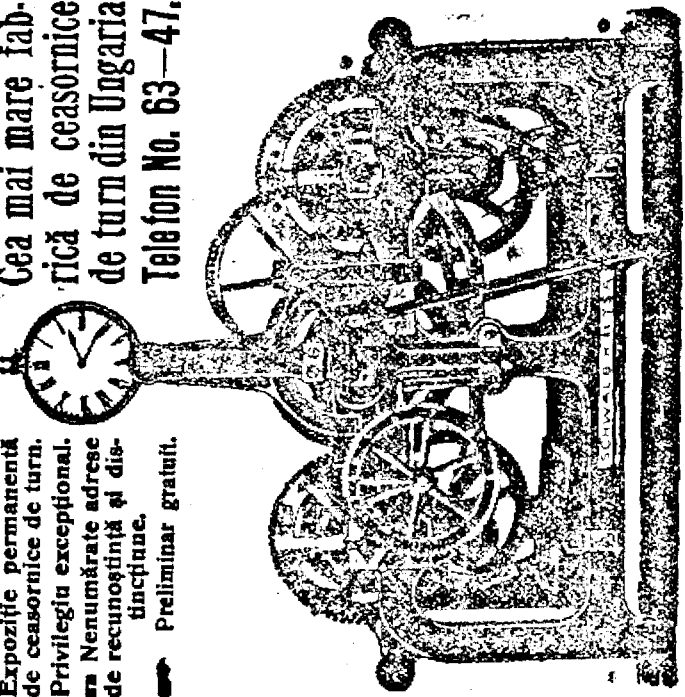
Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanos-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vârsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

SCHWALB KALMAN ÉS TÁRSÁ
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63—47.
Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
Preliminar gratuit.

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

- lustratori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

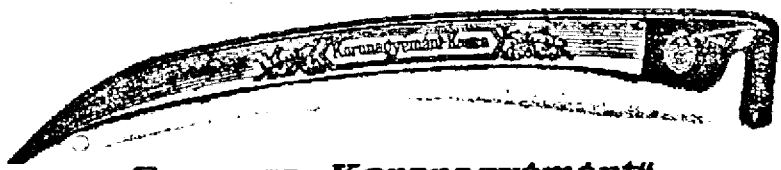
== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi zina întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trălnicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

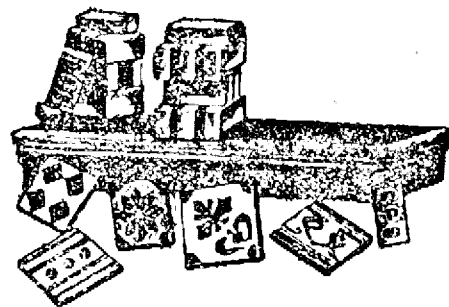
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. — Comandele se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Simics József

anteprișă de clădiri și fabrică de ciment monumente și beton

Lugoș, Str. Buziașului 37. Casa proprie

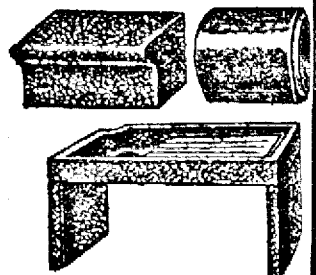

Primește totfelul de lucrări din acest ram poduri de beton viaduct, canalizări, usucarea pământurilor, învelișuri de beton, terase, monumente, pedestale

trepte, bazinuri, boltituri din beton de fier, cupole pentru biserici, șghiaburi, pereți sectanți, cerdacuri de ciment și pregătirea lucrărilor din asfalt.

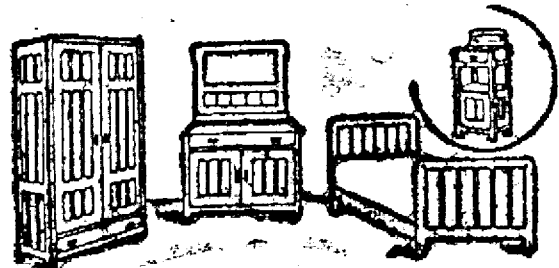
Are în depozit tot materialul de lipsă pentru lucrările din acest ram, ghips, ciment românesc și de portland, trestie pentru moloz etc.

Lucrările se fac pelângă garanție. — Preliminare și planuri se trimit gratuit.

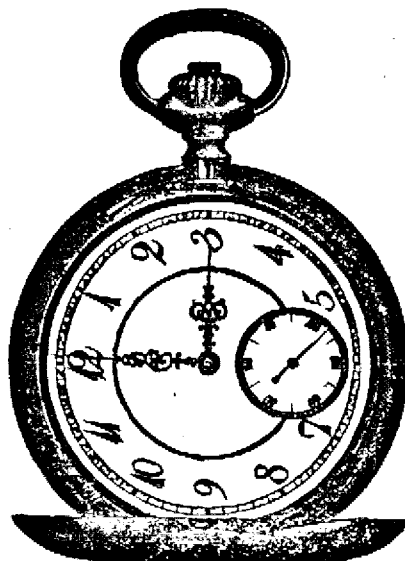

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobilă
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant. — Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Cele mai bune

orologioare

— cele mai solide și cele mai după modă

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă o garanție de 10 ani și prețuri ieftine, livreză mai bună prăvălie în aceasta privință întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT

Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit care îl va provoca la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a citit anunțul în Tribuna) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză

Biroul special de anteprișă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös Nr. 4. ==

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apeducte, canalizări centrale, ventilatoare, mașini cu apă, gaz și spirit